

16.02.2011/ET
FCI - Standard nr 234

MEHHIKO KARVUTU KOER

Karvkattega ja karvutu tüüp.

TÕLGE: Federación Canófila Mexicana, A.C. Toimetanud: J. Mulholland ja R. Triquet / Originaalversioon: (ES).

PÄRITOLUMAA: Mehhiko.

KEHTIVA AMETLIKU STANDARDI AVALDAMISE
KUUPÄEV: 13.10.2010.

KASUTUS: Standardsuurus: Valvekoer.
Keskmine suurus: Valvekoer.
Väike suurus: Seltsikoer.

FCI KLASSIFIKATSIOON:

Rühm 5: Spitsilaadsed ja algupärased tõud.
Alarühm 6: Algupärased tõud.
Ilma töökatsseteta.

SISSEJUHATUS:

Domineeriv on karvutust põhjustav geen, kuid vaatamata sellele sünnivad mõned kutsikad karvkattega. Eelistatav on karvutu isendi paaritamine teise karvutu isendiga, sest sel juhul on karvkattega sündivate kutsikate arv väiksem. Selline tõuaretusviis säilitab ning parandab tõu kvaliteeti.

Karvutute isendite omavaheline paaritamine edendab olulise geeni väljatulekut, mõjutades 25% kutsikatest ning sellele tuleks pöörata suurt tähelepanu. Arvestades koeratõu haruldust, kaugemates riikides aretuseks sobivate koerte vähesust ning geneetilise kõrvalekalde säilitamise vajadust, võib muus osas standardile täielikult vastavaid karvaseid mehhiko koeri kasutada aretuses, kuid nad ei tohi kunagi osaleda näitustel. Karvkattega mehhiko koerte omavaheline paaritamine ei ole lubatud. Karvkattega aretuskoerad peavad pärinema kahest registreeritud vanemast, kelle suguvõsas on vähemalt üks karvutu/karvutu põlvkond.

Enne Hispaania sissetungi peeti Mehhikos mehhiko koera (**asteegi keeles Xoloitzcuintli**) liha delikatessiks, seda sõid Mehhiko põllisasukad spetsiaalsete tseremooniate käigus rituaalina. Seetõttu vähenes koerte arv drastiliselt, jõudes praktiliselt väljasuremise piirini. The Federación Canofila Mexicana (Mehhiko Kennelkubi) päästis selle põlise koeratõu ning on alates 1940 aastast seda tõugu kasutanud oma logol.

LÜHIÜLEVAADE TÕU AJALOOST:

Mehhiko koera päritolu ulatub tagasi kaugesse ajalukku. Varem toitusid põllisasukad eriliste usuliste tseremooniate käigus selle koera kõrgelthinnatud lihast. Seda tõugu koeri (**asteegi keeles Xoloitzcuintli ja hispaania keeles Xoloitzcuintle**) peeti jumal Xolotli esindajateks maapeal ning sealt pärineb ilmselt ka koera tõunimetus. Koera ülesandeks peeti hingede juhtimist nende igavesse rahupaika. Koera karvutut varianti tuntakse ka nime all *perro pelón mexicano* (Mehhiko karvutu koer). Tõu karvkattega esindajaid tunti kohalike hulgas *izcuintle* nime all.

ÜLDMULJE:

Karvutu koer: Selle välimuselt väga atraktiivse koera olulisimaks omaduseks on karvkatte peaaegu täielik puudumine ning sile ja pehme nahk. Koeral on heade proportsioonidega kere, suur rinnakorv, hästi kaarduvad roided, pikad jalad ning pikk saba.

Karvkattega koer: Väga atraktiivse välimusega üleni karvaga kaetud koer, kelle kereproportsioonid on sama harmoonilised kui karvutul koeral. Karvkate võib olla mistahes värvi, pikkuse ning tekstuuriga. Koeral on heade proportsioonidega kere, suur rinnakorv, hästi kaarduvad roided, pikad jalad ning pikk saba.

TÄHTSAD PROPORSIOONID:

Kere pikkus mõõdetuna õlanukist istmikunukini on suurem kui kõrgus turja kõrgeimast punktist maapinnani: suhtega ligikaudu 10:9. Paljunemise funktsiooni arvestades võivad emased koerad olla veidi pikemad kui isased. Kolju ning koon on peaaegu ühepikkused.

KÄITUMINE/ISELOOM:

Xoloitzcuintle on vaikne ning rahulik koer, rõõmus, valvas ja arukas, võõraste suhtes umbusklik. Hea valve- ning suurepärase seltsikoer. Mehhiko koer ei ole kunagi agressiivne.

PEA**KOLJUPIIRKOND:**

Kolju: Hundilaadne (lupoidne), lai ning tugev, kiilukujuline. Kolju on ülalt vaadates lai ning elegantne. Koonu suunas ahenev ning vähemärgatava kuklakühmuga. Kolju- ja koonujooned on peaaegu paralleelsed.

Üleminek laubalt koonule: Kerge, ent hästi väljendunud.

NÄOPIIRKOND:

Ninapeegel: Tumedavärvilistel koertel peab ninapeegel olema must. Pronksivärvi koerte ninapeegel võib olla pruun või roosa, heledakarvalistel roosa või pruun ning tähnistel koertel tähniline.

Koon: Külgvaates sirge, väga tugeva üla- ja alalõuaga.

Mokad: Tihedad ja liibuvad.

Lõuad/hambad:

Karvutu koer: Tugevad lõuad. Korrapärane käärhambumus, ülemised esihambad katavad alumisi; ülemiste esihammaste sisekülge peab olema vastu alumiste esihammaste esikülge, andes lõuale nelinurkse kuju. Servast servani tasahambumus on samuti lubatud. Mõne esihamba, silmahamba, purihamba, eespurihamba või vahetunud hamba puudumine ei ole karistatav, sest paljudel koertel ei ole sügavale ulatuvad hambajuured. Üldjoontes on hammaste puudumine tihedalt seotud karvkatte puudumisega.

Karvkattega koer: Täielik hambumus, käär- või **tanghambumus**. Xolo keel on üldjuhul roosa, kuid esineda võivad ka tõule väga omased mustad märgised, tähnid või triibud. Keelt hoitakse alati suus.

Põsed: Kergelt arenenud.

Silmad: Keskmise suurusega, mandlikujulised, valvsa ja väga aruka ilmega. Silmade värvus on sõltuvalt naha värvusest erinev: mustad, pruunid päkklipruunid, merevaiguvärvi või kollased toonid. Eelistatud on tumedad toonid ning mõlemad silmad peavad olema ühte värvi. Silmalaud peavad olema hästi pigmenteerunud ja tumedavärvilistel koertel mustad, pruunid või hallid.

Heledatoonilised või roosad silmalaud on lubatud heledavärvilistel koertel, kuigi see ei ole parim võimalik värvus.

Kõrvad:

Karvutu koer: Kõrvad on pikad, suured, silmatorkavad, väga elegantsed ning peene tekstuuriga, meenutavad nahkhiirekõrvu. Valvelolekus peavad kõrvad olema kikkis, moodustades horisontaali suhtes 50-80 kraadise nurga.

Karvkattega koer: Kõrvad on pikad, suured ning elegantsed. Lubatud on nii püstine kui ka rippuv kõrvade asetus. Lubatud on kõik asendid. Mõlemad kõrvad peavad valvelolekus olema hoitud ühtemoodi.

KAEL:

Kõrge asetusega, kergelt kaarduv. Proportsionaalse pikkusega. Sale, nõtke, lihaseline ning väga elegantne. Kaelanahk on tihke, elastne, tihedalt liibuv ning ilma kaelavoldita. Kutsikatel võib esineda nahavolte, mis kasvades kaovad.

KERE: Tugeva kehaehitusega.

Ülajoon: Täiesti sirge ja tasane.

Nimme: Tugev ja lihaseline.

Laudjas: Külgvaates kergelt kumer, horisontaali suhtes 40-kraadise nurga all.

Rindkere: Külgvaates pikk ja sügav, ulatub küünarnukkideni. Roided on kergelt kaardunud, mitte kunagi täiesti lamedad. Rindkere ülemine osa on eestvaates avar. Rinnakuloo ei tohi olla esileulatuv.

Alajoon ja kõht: Nõtke joonega. Kõht on lihaseline ja mõõdukalt üles tõmmatud.

SABA:

Pikk ja peenike. Karvutu koera puhul võib sabal esineda mõningaid karvatutte, vähenevalt sabajuurest otsani. Karvase koera puhul on saba üleni karvaga kaetud. Liikudes kannab koer saba ülespoole kaardus, kuid see ei puuduta selga. Rahulikus olekus on saba rippuvas asendis ning sabaots on kergelt ülespoole kaardunud. Teatud olukordades, liiga külma ilma või pelglikkuse puhul, võib koer tõmmata saba tagajalgade vahele. Sabaots ulatub peaaegu kannaliigeseni. Puhkeasendis peab saba moodustama laudja sujuva jätku.

JÄSEMED**ESIJÄSEMED:**

Õlad: Lamedad ja lihaselised, abaluu-õlavarre nurgistus tagab pika, vaba ning elegantse sammu.

Küünarnukid: Tugevad. Tihedalt rinnakorvi vastas hoitud ning mitte kunagi väljapoole pööratud.

Küünarvarred: Esijalad on eestvaates sirged ning maapinna suhtes risti asetsevad.

Esikäpad: Käpad on keskmise pikkusega (jäneseikäpad), lähestikku asetsevate kaardunud varvastega. Karvutute koerte puhul võivad varvastel esineda lühikesed karmid karvad ning karvaste koerte puhul pikemad karvad. Küüned on tumeda värvusega koertel mustad ning heledatel ja pronksivärvi koertel heledamad. Koera küüned peavad olema lõigatud. Padjandid on tugevad ning väga vastupidavad mistahes maastikul. Varvastevahelised kelmed on hästi arenenud. Kõikide nelja jäsme lisavarbad tuleb eemaldada, v.a. riikides, kus lisavarvaste eemaldamine on seadusega keelatud.

TAGAJÄSEMED:

Üldmulje: Tagajalad peavad olema tugevad ja lihaselised. Tagantvaates täiesti sirged ja paralleelsed ning mitte lähestikku asetsevad. Vaagna ja reieliigese ning põveliiigese ja kannakõõluse nurgad on piisavalt avatud võimaldamaks koera jäsemete vaba ning jõulist liikumist.

Põveliiiges (põlv). Mõõduka nurgaga.

Kannaliigesed: Kooskandsus on tõsine viga.

Tagakäpad: **Samasugused nagu esikäpad.**

KÕNNAK/LIIKUMINE:

Vastavalt nurgistusele peab koer liikuma vabalt, pika, elegantse ning vetruva sammuga. Traav on hoogne ja sujuv ning kõrge pea- ja sabahoiakuga.

NAHK:

Karvutu koer: Tänu karvkatte täielikule puudumisele on nahk väga tähtis. Nahk on sile, puudutusele äärmiselt tundlik ning tundub tänu karva puudumisest tingitud otsesele soojusvastuvõtlikkusele tavalisest soojem, kuigi kehatemperatuur on tegelikult sama, mis karvkattega koertel.

Erinevalt karvkattega koertest vajavad karvutud koerad oluliselt rohkem nahahooldust, sest neil puudub karvkate kaitsmaks neid päikesekiirguse ning muude ilmastikuolude eest. Õnnetuse tagajärjel tekkinud armid ei ole karistatavad. Mehhiko karvutu koer higistab läbi jalgade (padjandite ning padjandimembraanide). Tänu sellele hingeldab Mehhiko karvutu koer vaid ülikõrge temperatuuri korral. Koeral ei tohi esineda nähtavaid nahaprobleeme.

Karvkattega koer: Mehhiko karvkattega koerte puhul peab nahk olema sile ning üleni karvaga kaetud.

KARVKATE**Karv:**

Karvutu koer: Iseloomulik on karvkatte täielik puudumine kerel (karvutud või paljad koerad), kuigi neil esineb ükskõik mis värvi karedat ja tihedat karva otsmikul ning kaelaseljal. See karv ei tohi olla pikem kui 2,5 cm ja otsmikul ei tohi olla pikka pehmet karva (*topknot*). Jalgadel ning sabaotsas võib esineda karmikoelist karvkatet, ent selle puudumine ei ole karistatav.

Karvkattega koer: Nendel koertel on kogu kere karvaga kaetud. Kõhul ning tagajäsemete sisekülgedel on tõenäoliselt väga vähe karvu. **Karva pikkus ja tekstuur ei ole oluline ning terve kere peab olema karvaga kaetud.**

Värvus:

Karvutu koer: Eelistatud on puhtatoonilised, ühtlased ning tumedad värvused. Värvusteskaala hõlmab musta, mustjashalli, tuhmi sinakashalli, tumehalli, punakat, maksavärvi, ja blondi värvust. Samuti võivad esineda mistahes värvi täpid, k.a. valged või kolmevärvilised märgised.

Karvkattega koer: Karvkate võib olla ükskõik mis värvi ning lubatud on kõik värvikombinatsioonid.

SUURUS:

Nii **isaste** kui **emaste** puhul eristatakse kolme suurust.

Standardsuurus: 46-60 cm, muus osas heade omadustega koerte puhul on lubatud kõikumine +2 cm.

Keskmine suurus: 36-45 cm.

Väike suurus: 25-35 cm.

VEAD: Kõiki kõrvalekaldeid eeltoodud nõuetest tuleb lugeda vigadeks ning nende tõsiduse hindamisel tuleb arvestada konkreetse kõrvalekalde ulatust ning võimalikku mõju koera tervisele ja heaolule.

- Väga lai pea.
- Lõtv, lahtine või volte moodustav nahk täiskasvanud koertel.
- Lõtv, lahtine või volte moodustav kaelanahk täiskasvanud koertel.
- Liiga suur kaelavolt.
- Heledavärvilised, ümmargused või pungis silmad.
- Läbivajunud (*lordosis*) või kumer (*xifosis*) selg.
- Järsk laudjas.
- **Liigne** kooskandsus.
- Seljale keerdunud saba.
- Lühike saba.
- Lamedad käpad.

TÕSISED VEAD:

- Lühikeste jalgadega pikk ja kitsas kere.

DISKVALIFITSEERIVAD VEAD:

- Agressiivsus või liigne argus.
- Füüsiliste ja käitumuslike kõrvalekalletega koerad diskvalifitseeritakse.
- **Tõutüübile mittevastavad koerad.**
- Alahambumus (*prognathism*) või ülehambumus (*enognathism*) nii karvutute kui karvkattega koerte puhul.
- Halb hambumus, millega kaasneb lõugade halb asend.
- **Suust välja ulatuv keel.**
- Sinised silmad või siniste tähnidega silmad.
- Kupeeritud või lontis kõrvad karvututel koertel.
- Kupeeritud saba.
- Karvututel koertel karvkate mujal kui peas, kõrvadel, kaelal, käppadel ja sabal.
- **Kõik karvkattega koerad.**
- Albinism, pimedus või kurtus.
- Koerad, kelle turja kõrgus on suurem kui 62 cm ning väiksem kui 25 cm.

NB! Isastel koertel peab olema kaks nähtavalt normaalselt arenenud ja täielikult munandikotti laskunud munandit.

Viimased muudatused on märgitud poolpaksus kirjas.

Tõlge: Multilingua büroo.